

Kronprinsens offervillighet juni 1940

direktør Lorenz Vogt

Det siste stateråd på norsk grunn 1940 blev holdt i Tromsø 7. juni kl. 14. Fra dette refererer den store undersøkelseskommisjon bl. a.:

«Hans Kongelige Høihet, Kronprinsen har i regjeringskonferansen 2. juni dette år rustet spørsmål om hvorvidt han skal bli tilbake i Norge i tilfalle av at Kongen og Regjeringen flytter til et annet land. Hans Kongelige Høihet uttalte ved den anledning at han var villig til å bli igjen, og mente at han ved å samarbeide for eksempel med Administrasjonsrådet kunde — så langt hans evner strakk til — gjøre folk og land nytte — kanskje forberede stemningen for de tider som måtte komme.

Regjeringen har sammen med stortingspresidenten overveid dette spørsmål, men finner på det bestemteste å måtte fraråde at Hans Kongelige Høihet blir tilbake i Norge og derved faller i tyskernes hender. Når regjeringen har funnet å måtte gi dette råd, så er det både av hensyn til kongehuset og av konstitusjonelle grunner. Vi frykter for at Hans Kongelige Høihet ikke vil få anledning til å kunne yde folk og land de tjenester som vi vet er hans høyeste ønske å yde, men at hans navn tvert om kunne bli misbrukt. Dessuten vil Regjeringen nevne at ifølge vår konstitusjon er Hans Kongelige Høihet den nærmeste arvtager til tronen, og vi er ikke i tvil om at tyskerne vil benytte sig av dette til fordel for sine interesser.

Regjeringen, som både forstår og i aller høyeste grad påskjønner den uegennytte som ligger i Hans Kongelige Høihets tilbud, må derfor på det innstendigste fraråde at Hans Kongelige Høihet blir igjen i Norge.»

Den takknemlighet som Regjeringen uttalte overfor Hans kgl. Høihet fordi han var villig til å yde det offer å ville begi sig inn i det okkuperte område deltes den gang av det hele hjemmeverende folk. Situasjonen var mørk i de dager og blev like etter enda mørkere ved Belgias og Frankrikes sammenbrudd. Under de voldsomme angrep som tyskerne kom med mot kong Haakon var det en fordel at man kunde henvise til at Kongen som konstitusjonell monark selv sagt hadde fulgt sin regjering. Det var en konsekvens av den lovalitet han

alltid ved utøvelse av sin myndighet i siste instans måtte bli i avhengig av okkupasjonsmakten.

Der har omkring begivenhetene i 1940 vært påtatt mer enn fulsk legende-dannelse som har kjent til å spild innen det norske folk. Går man gjennom dokumentene fra den tid systematisk og objektivt blir dog forholdene klare: 9. april om morgenen blev på Victoria Terrasse i det norske utenriksdepartement av Koht etter Regjeringens enstemmige beslutning sagt bestemt nei til den tyske okkupasjon. På det tida-

punkt hadde man ingen oversikt over den tyske maktutfoldelse. Det blev ikke alene forstået, men også siste gang der blev sagt er sådant nei. Senere blev der til stadighet søkt ved kompromisser å finne frem til løsninger som skulde begrense okkupasjonen — geografisk, Luleå-korslaget — og ideologisk så det blev en militær okkupasjon og ikke en nasjonalisering av landet. Her blev i prinsippet fulgt den samme linje av de menn som var utenfor som de innenfor det okkuperte område. Konge, Kronprins, regjering, stortingsadministrasjonsråd, høieste rettsnæringsorganisasjonene osv. var besjelet av den samme tanke. Derfor burde det også være mulig å finne frem til den forståelse som idag er en politisk nødvendighet. Lorenz Vogt.

Gledelig opgang i and

102528

Jegeren er ikke populær lenger, sier sekretæren i Vestfold Jeger- og Fiskerforening

Høsten er jakttid. Elgjakten er undagjort, og nu er jakten på ender, særfugl, hare og rådyr i gang. Vi har hatt en samtale med sekretæren i Vestfold Jeger- og Fiskerforening, Knut Sunds, om bestanden i Vestfold.

— For harens vedkommende, sier han, har vi bare rapportene fra foregående år å holde oss til. Vi fikk ikke rapporter fra alle de lokale lag, men de vi har tydet på at harebestanden var middels. I fjor var det en gledelig opgang for ender og særfugl, og det ser ut som om det også holder sig i år.

— Det jaktes ulovlig på ender?

— Ja, det er alltid noen som skal pålegges og begynne før tiden. Det går ut over de lokale jegerne, og det er dessverre et faktum i dag at ikke jegeren er populær lenger. Krypskytterne er vanskelige å komme til livs. Det er mange som vet om dem, men de er redde for å rapportere det til rette vedkommende.

Sunds har også noe gledelig å fortelle. Storfuglbestanden i Vestfold som har vært fredet i flere år viser opgang. Når jakt på storfugl igjen blir lovlig her i fylket avhenger av den nye jaktloven som er under arbeid.

— Men elgbestanden går visst ned?

— Beaktningen på elgen var for stor de første år etter krigen. I år er det faktisk uforholdsmessig mange kuer. Men mange kommuner har ikke hatt elgfall i det hele tatt. Dette skyldes for en del den fredlysnings som enkelte grunneiere har satt i gang. Det er gledelig at den enkelte grunneier er interessert i å holde bestanden ved like.

— Blir det elgjegerne som driver rådyrjakt?

— Jakten skal drives uten hund, og i de kommuner som det er rådyrjakter det antagelig grunneieren selv som vil ta sig av de dyrene som skal skytes. Det er jo en arealbegrensning, det er anledning til å felle ett dyr på hvert bruksnummer på 500—2000 dekar og 2 dyr på bruksnummer med over 2000 dekar.

— Det var forskjellige reaksjoner på rundskrivelsen som foreningen sendte ut til herredstyrene.

— Diskusjonen om rådyrjakten var nok så usaklig. Det var spillesbetonte hensyn som gjorde sig gjeldende. Vår rundskrivelse var bygget på rapporter fra de forskjellige kommuner og var i alle deler saklig. Ingen er mere glad i dyrene enn jegerne og det er leit å høre hvordan vi bli betraktet.

Posisjonsliste for Wilh. Wilhelmsen

9. oktober 1950

«Tai Ping Yang» 9885. Leif Borge.. avg. Melbourne 7/10 for Brisbane.
«Tai Shan» 9860. Jahn K. Jahnsen avg. Cairns 6/10 for Melbourne.
«Tai Yang» 9885. H. Blomness avg. Gdynia 8/10 for København.

raffinerte
herved et
charme-
re: Slitten
e Kalager,
ød, Botne,
Stående,
en Louise
ger, San-
tannes (3.
3. pr.). En
på billedet.

assasjerene
1000 sykler
Motorsyk-

nule skep-
rbindelsen
sy II» be-
lbake over
en viet at
men også
av de re-
n ferieren-
arter rundt
av under-
sy II» har
berg skulde
rbindelsen

arie Kabiner
Rød, Boite,
um. Stående;
faren Louise
uldager, San-
Ramnes (3.
(3. pr.). En
d på billedet.

passasjerene
1000 sykler
Motorsyk-

smule skep-
eforbindelsen
eløy II» be-
tilbake over
elsen vist at
v, men også
tet av de rei-
om ferieren-
farter rundt
r av under-
eløy II» har
usberg skulde
eforbindelsen
fjorden ikke
utvides efter
ier det.

ing —

1
skelte sorter.
r jevnt over
kelte steder

let nærmeste
else har svin-
lte distrikter
els år.
rt at kvalite-
dre god, og
sprukket un-

VE
holdene vært
estens utvik-
rimot tørken
Sønnenfjells
nedbør selv
Alavlingene i
ært betydelig
kålfrø. Det
agrep av gul-
strikter.
kevel gi noe
le fleste di-
vil stort sett
nere varme-
imot ikke op-
tomatene gir
avling, og er
tøråte.

gleder

lir det med
i formannen
s Forening.

Det avhen-
orretningsne
ekker ut for

nettop vært
orhandle om
r som vi så
rdet.

at tyskerne vil benytte
dette kuppet for sine inter-
esser.

Regjeringen, som både forstår
og i aller høyeste grad påskøn-
ner den uegennytt som ligger i
Hans Kongelige Høihets tilbud,
må derfor på det innstendigste
fraråde at Hans Kongelige Høi-
het blir igjen i Norge.»

Den taknemlighet som Regjerin-
gen uttalte overfor Hans kgl. Høi-
het fordi han var villig til å yde
det offer å ville begi sig inn i det
okkuperte område deltes den gang
av det hele hjemmeverende folk.
Situasjonen var mørk i de dager og
blev like etter enda mørkere ved
Belgias og Frankrikes sammen-
brudd. Under de voldsomme angrep
som tyskerne kom med mot kong
Haakon var det en fordel at man
kunde henvise til at Kongen som
konstitusjonell monark selvsagt
hadde fulgt sin regjering. Det var
en konsekvens av den lojalitet han
hadde vist overfor grunnloven i sin
da 35-årige kongelige stilling. Men
det var også en fordel å kunne peke
på at Krongrinsen hadde vært vil-
lig til å bli i landet. Uttalelsen i
Tromsø blev nemlig kjent om enn
selvsagt ikke i dene ordlyd.

Mange følte det også som en
trøst at Hans Kongelige Høihet
hadde tenkt på dem. De hjemme-
verende, som dog utgjorde folkets
store flertall, hadde den gang en
nokså almindelig følelse av forlatt-
het.

Hvordan det vilde gått om Re-
gjeringen hadde mottatt Kronprin-
sens uselviske tilbud er ikke godt å
si. Antagelig vilde man fått stagget
Quisling iallfall for en tid. Hjemme-
fronten kunde blitt konsolidert før
de verste stormer av kommet. Men
dette er selvsagt bare en hypo-
tese. På den annen side vilde der
selvsagt vært en fare for at tyskerne
vilde misbrukt Kronprinsens navn.
Det er ikke mulig å si noe om hvor-
dan disse kryssende hensyn vilde
fortonet sig.

Men kan der intet sies om konse-
kvensene av tilbudet, om det var
blitt imøtekommet, er dets forutset-
ninger klare. Først og fremst må
Hans kgl. Høihet ha gått ut fra at
den aktive krig fra Norges side var
forbi. Ellers vilde den omstendighet
at han innfant sig i det okkuperte
område bare ledet til øieblikkelig
internering uten mulighet for å ut-
rette noe. Dette stemmer også med
kapitulasjonsavtalen i Trondheim
10. juni. Videre viser henvisningen
til samarbeidet med Administra-
sjonarådet en anerkjennelse av de
«legale» tilstander som blev skapt
ved dettes opprettelse, selv om dette

sluttet forhandlingene om import
av julegoder, og frillsteordningen
har medført at gunstige innkjøp
har kunnet foretaes.

— Det jaktes ulovlig på ender?
— Ja, det er alltid noen som skal
ødelegge og begynne før tiden. Det
går ut over de lojale jegerne, og det er
dessverre et faktum i dag at ikke je-
geren er populær lenger. Krypskyt-
terne er vanskelig å komme til livs. Det
er mange som vet om dem, men de er
redde for å rapportere det til rette
vedkommende.

Sunde har også noe glødelig å for-
telle. Storfuglbestanden i Vestfold
som har vært fredet i flere år viser
oppgang. Når jakt på storfugl igjen
blir lovlig her i fylket avhenger av
den nye jaktoven som er under ar-
beide.

— Men elgbestanden går visst ned?

ta sig av de dyrene som skal skytes.
Det er jo en arealbegrensning, det er
anledning til å felle ett dyr på hvert
bruksnummer på 500—2000 dekar og 2
dyr på bruksnummer med over 2000
dekar.

— Det var forskjellige reaksjoner på
rundskrivelsen som foreningen sendte
ut til herredstyrene . . .

— Diskusjonen om rådyrjakten var
nokså usaklig. Det var spilesebetonte
hensyn som gjorde sig gjeldende. Vår
rundskrivelse var bygget på rapporter
fra de forskjellige kommuner og var
i alle deler saklig. Ingen er mere glad
i dyrene enn jegerne og det er leit å
høre hvordan vi bli betraktet.

Posisjonsliste for Wilh. Wilhelmsen

9. oktober 1950

«Tai Ping Yang» 9886 Leif Borge . . .	avg. Melbourne 7/10 for Brisbane.
«Tai Shan» 9880 Jahn K. Jahnsen . . .	avg. Cairns 6/10 for Melbourne.
«Tai Yang» 9886 H. Bjønness . . .	avg. Gdynia 8/10 for København.
«Tai Yin» 9886 Eystein Solheim . . .	avg. Las Palmas 14/9 for Adelaide.
«Talabot» 9875 A. Foft . . .	avg. Aden 5/10 for Singapore.
«Talleyrand» Fritz Hansen . . .	avg. Yokohama 1/10 for San Fran- cisco.
«Tamerlane» 10 750 A. Jørgensen . . .	avg. Avenmouth 7/10 for Kristian- sand S.
«Tamesla» E. Bruun-Evensen . . .	ank. Aden 7/10.
«Tampa» 7019 Leif Haraldsen . . .	ank. Marseilles 8/10.
«Tancred» 9740 K. J. Westdahl . . .	ank. Hongkong 8/10.
«Tarifa» 10 140 Nils Løken . . .	ank. Genoa 8/10.
«Tarn» 10 225 Erling Hansen . . .	ank. Oslo 9/10.
«Taronga» 10 550 Harald Andersen . . .	ank. Hongkong 2/10.
«Tasco» Leif Anker Hansen . . .	avg. Brownsville 5/10 for Antwerpen.
«Tatra» 7580 Karl Waaree . . .	ank. Calcutta 12/9.
«Taurus» 8300 T. Wennberg . . .	ank. Melbourne 2/10.
«Temeruire» 9488 Kr. Vatne . . .	avg. FreeTown 25/9 for Norfolk.
«Tennessee» 7620 R. Tidemann . . .	ank. Trondheim 6/10.
«Templar» 10 130 Trygve Waaiman . . .	ank. Lobito 4/10.
«Texas» 7620 John Wilhelmsen . . .	ank. Sauda 6/10.
«Thermopylae» 10 250 Thor Bruu . . .	ank. Brisbane 5/10.
«Tigre» 8552 Adolf Andreassen . . .	avg. Port Said 4/10 for Spezia.
«Tijucas» 9488 Kaare Nord . . .	ank. Djibouti 6/10.
«Tiradentes» 8557 H. Opstad . . .	avg. Lourenço Marques 4/10 for Cape Town.
«Titanla» 10 090 Reidar Stensvold . . .	ank. Cebu 4/10.
«Toledo» 7109 Olav Nilsen . . .	ank. Boston 6/10.
«Tomas» 10 000 Hans Akselsen . . .	avg. Fremantle 30/9 for Aden.
«Topeka» 7500 Karl Bjønness . . .	ank. Göteborg 7/10.
«Toronto» 6608 Eilan Hans . . .	avg. Penang 5/10 for Colombo.
«Torrens» 10 300 H. Martinsen . . .	avg. Cape Town 4/10 for Fremantle.
«Tortugas» 7945 E. Leimberg . . .	ank. Vera Cruz 29/9.
«Toulouse» 10 720 Jens Blom . . .	avg. Wellington 7/10 ank. Lyttelton 8/10.
«Toucoing» 10515 C. T. Cornellussen . . .	avg. Manila 7/10 for Hongkong.
«Tournal» 10515 E. T. Krafft . . .	ank. Sydney 25/9.
«Trafalgar» P. Fredriksen . . .	avg. Manila 8/10 for Cebu.
«Trianon» 9590 Carsten Müller . . .	avg. Antwerpen 28/9 for Las Pal- mas.
«Tricolor» 10 225 E. Tholvaen . . .	ank. Melbourne 3/10.
«Trinidad» 9064 Chr. Foyn . . .	ank. Basrah 5/10.
«Triton» O. Hoff Christiansen . . .	ank. Norfolk 2/10.
«Troja» 10 705 H. Thomassen . . .	ank. Göteborg 8/10.
«Troubadour» 8385 Finn Uitmarm . . .	avg. Rotterdam 6/10 for Göteborg.
«Tudor» 9090 Martin Jensen . . .	ank. Panama 6/10.
«Tulane» 8300 O. Berge . . .	avg. San Francisco 29/9 for Manila.
«Tungus» Ole Kr. Andreassen . . .	avg. New York 7/10 for Boston.
Chartre te oster:	
«Brehm» H. Danielsen . . .	ank. Drammen 6/10.
«Concorde» I. B. Skjebred . . .	avg. Antwerp 6/10 for Las Palmas.
«Crux» Wetteland . . .	avg. Port Sudan 8/10 for Suez.
«Kong Haakon VII» J. A. Svensen . . .	avg. Casablanca 7/10 for Antwerp.
«Langfjonn» Nic. Vaage . . .	ank. Sydney 6/10.
«Langleeclyde» O. L. John . . .	ank. Göteborg 25/9.
«Norbrvn» Sten Lundegård . . .	avg. Las Palmas 25/9 for Cape Town.